

СТАНОВИЩЕ

за Дисертация за присъждане на образователната и научна степен „доктор“
на тема: „Графичното изкуство от началото на XXI век в контекста на
китайската културна стратегия“
от Велико Иванов Маринчевски

проф. д-р Ирина Иванова Генова
Нов български университет и
Институт за изследване на изкуствата при БАН

Дисертацията на Велико Маринчевски е оригинално изследване на китайския опит от последните две десетилетия в полето на художествената култура и по-специално в областта на графичния отпечатък. Основен обект на изследването е уникалната по своя замисъл и мащаб Графична база Гуанлан, с Музей на графиката и Международно графично биенале. Във връзка с китайската културна стратегия и графичното изкуство, са разгледани контактите – официални и професионални, на институционална и лична основа – между България и Китай, както и въздействието на тези контакти върху графичното творчество на дисертанта.

Първоначално навлизах в текста с желание да науча повече за художника, чиито творби ценя. Работата разтваря врати към един много по-широк свят, за който имаме знание, но то рядко е с толкова близки и конкретни измерения. Изследването е особено ценно поради включеното наблюдение и участие на неговия автор. Свидетелските разкази са умело преплетени с анализи и обобщения.

Със своята ясна структура – пет глави, увод, заключение и приложения (библиография и три интервюта), дисертацията води читателя от общите предпоставки за практикуването на графика в Китай, през културните стратегии и проекти на XXI век и централния обект на изследване – проектът Гуанлан, до контактите с България и значимостта на културния обмен за личната реализация на съвременни български художници. Първоначалната хипотеза на В. Маринчевски за глобалната значимост на китайския графичен проект / платформата Гуанлан и благотворните резултати за българските графични среди, в края на изследването звучи като убедителна теза.

Както в художествените си занимания, така и тук, в научното изследване, авторът си служи с различни инструменти и техники – с онези, които са му необходими: фактичен разказ; документални позовавания (също и визуални – архивни фотографии, репродукции, постери и др); статистически съпоставки; интервюта; препратки към различни по характер източници: изследователски текстове, каталози, публикации в масмедииите и т. н. Проектът Гуанлан и българската връзка са обсъдени в широк контекст, анализирани са постиженията и перспективите.

В последната глава В. Маринчевски представя личното си творчество, според изискванията за дисертация на практикуващ художник. Ситуацията на самопредставящ се творец е деликатна и тази част е в минималистки вариант. Авторът изброява фактично своите представяния като художник и куратор, получените награди и отличия, а за артистичните постижения включва други гласове – на художници и критици. Тук трябва да разтворим другата част на дисертацията – албума, в който намираме репродукции от сериите „Усещане за природата“ и „Лунни отражения – Гуанлан“. Фотографиите от графичните ателиета ни доближават до разказаното от В. Маринчевски: „Както на всеки художник в ателиетата на Базата, на автора е предоставена възможността да работи свободно, силно подпомогнат от осигурените отлични условия, ред, дисциплина и помощта на всеотдайните асистенти.“ (с. 92). Множество документални снимки представят и местата за среща с публиката.

Логичната структура и яснота на изложението, в съчетание с привилегированата позиция на свидетел и участник на В. Маринчевски, може да създадат усещане за „лесен“ разказ, но това впечатление е измамно. Какви са затрудненията, които авторът преодолява? Преди всичко навлизането в една толкова различна в културно и във всяко друго отношение среда, от тази в която е формиран. За да стигне до своя специфичен обект на изследване, дисертантът трябва да мобилизира познания и информация от разнородни полета: политика, икономика, социология, международни отношения, институционални изследвания, история на религиите и т. н. Културни проекти, от мащаба на китайския „Един пояс, един път“ може да бъдат обсъждани само в променящите се глобални контексти.

Затруднението с езиците (говорими, писмени, знаково-символни, ценностни) – също поставя бариери пред комуникацията. Но авторът намира опори за разбиране тъкмо през изследваните графични практики и модус за изследователски разказ (извън жанра на спомени, дневници, писма), за историзиране на съвременни събития, в които разказвачът участва. Разбира се, проправянето на път към точния смисъл през трети

език като посредник – в случая през английския език – не винаги е гладко и безпроблемно, но в глобален мащаб няма как да бъде.

Приносите са формулирани подробно и коректно в края на дисертацията. Към тях бих добавила значимостта ѝ за образователната област. В. Маринчевски обсъжда образователните идеи и постижения в обучението по графиката, свързани с китайската културна стратегия през последните две десетилетия; подготовката на преподавателски кадри за графичното образование в Китай, в която и самият той участва като гост-лектор; дългосрочното въздействие на проекта Гуанлан върху формирането и реализацията на млади художници, също и чуждестранни, за което свидетелства над десетгодишният опит на автора (първата му творческа резиденция е през 2009 година). „Моите лични впечатления от Китай са неминуемо свързани с творческия ми път. Местата и хората, които са причината и отговорните съзидатели на моето вдъхновение и развитието ми като автор, художник и човек. Това са хората, които работят в Базата Гуанлан.“ – пише В. Маринчевски. Там, по думите му, той създава най-добрите си творби. (с. 99) Към всичко това добавяме преподавателската практика на автора в Националната художествена академия в София, с възможността за споделяне на този толкова различен опит на терена на художественото образование в България.

Авторефератът от 55 страници, отразява коректно и ясно съдържанието на дисертацията.

Албумът като отделно книжно тяло съдържа 169 страници със снимки, художествени репродукции и документи и е важна част от дисертационния труд.

Посочени са публикациите по темата на дисертацията – задължително изискване за нейната защита.

Заклучение:

Представеният труд на тема „Графичното изкуство от началото на XXI век в контекста на китайската културна стратегия“ отговаря на изискванията за присъждане на образователната и научна степен „доктор“. Дисертацията притежава всички качества да бъде защитена успешно.

Темата има актуалност в международен мащаб и представлява новост в българската историография. За първи път у нас е направен опит за изследване на графичното изкуство в китайската културна стратегия през XXI век. Аналитично обсъден е проектът – платформа Гуанлан (Графична база с Музей на графиката и Международно графично биенале).

Целта на труда да синтезира основните и характерни черти на проекта Гуанлан и значението му за българската художествена сцена е постигната. Текстът несъмнено буди интерес към съвременните културни практики в Китай и по-специално – тези в областта на графичния отпечатък. Убедена съм, че със своите познания и опит, авторът на тази дисертация е ценен преподавател за художници – практики, настоящи и бъдещи.

Описаните приноси и достойнства на дисертационния труд ми дават основание убедено да гласувам за присъждането на образователната и научна степен „доктор” на Велико Иванов Маринчевски.

12 май 2021
София

/Ирина Генова/